

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 7, 2008

Identifier: s-m-000015-n19

مجموعه فنون

از

جمعیت علمیه عثمانیه

ایکینجی سنده

نومرو ۲۲

شوال

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اولنمشدر

۱۲۸۰

(تاریخ حکمای یونان) (ما بعد نومرو ۱۹)

پ ی ا س

پ ی ا س پیتاقوسك معاصری اولوب هالیات و قریزوسك هنكام
حکومتترنده صارو خان طرفلرنده ظهور ایتمش و فی الاصل
صاعسونلی اولوب قرقچی اولیمیاددن حین وفاته قدر یونانستانده
کسب اشتهار ایلشدر . غایت اهل عفت و استقامت و امور سیاسیه ده
صاحب مهارت ایدی . کندوسی حسب الوراثه اغنیادن اولدیغی حالده
از شبیه قناعت ایدوب بقیه وارداتی فقرا و محتاجینه بذل
و اعطا و عصرینك افصح خطبا سندن اولوب بو یولده اولان
مهارتی ارباب فقر و ضرورتك و علی العموم دوچار فلاکت اولنارک
اصلاح حاللری امرنده اجرا ایدرایدی . شوفد اکار اقلرضمنده برکونه
منفعت ذاتیه تصور ایتیوب یونانی مجرد وطنه خدمت ایتک مقصودیه
اختیار ایدرایدی . قاعده حقایقه موافق اولدیغی جزم
ایتمد که هیچ بر امره تشبث ایتز ایدی . شو مسلاک ممدوحی
یونانستانده ضرب مثل اولوب بدعوائك حق و عدل اولدیغی
تصدیق معرشد . پ ی ا س دخی بو مدعائك اثباتی در عهده ایدر

و بر خطیبك شناسنده اطرا اولنق استلند كده بیاسدن ایو اداره
كلام و افاده مرام ایلر دینور ایدی .

بر دفعه موره ده واقع ماوروماتی شهری جوارنده بعضی دگر خرسزلی
بر قاج قرطونوب صاتمق اوزره صامسونه کتوردیلر . بیاس بونلری
اشترا ایدوب خانه سنه کتوردی و کندو اولادی کبی انلری اطعام
و بعضی هدا یادخی اعطا سیله اکرام ایتد کدن صکره خانه لرینه اعاده
و اعزام ایلدی . اشبحرکت فتوتکارانه سی بر قاندها حسن صهتی
موجب اولوب حتی بر چوق خلق کندوسنه ملک العقلا عنوانتی
اعطا ایلشدر .

بر مدت صکره ماوروماتی بالقبجلیری بر یوک بالغک قارنده برالتون
کاسه بولوب یوک اوزرنده (اعقل ناسه اعطا اولنه) عبارت سی
قازلش اولدیغندن اشبو کاسه نك کیمه ویرلسی اقتضایده چکنی
تذکر ایتمک اوزره شهر مذکور اعیانی عقد مجلس ایلد کده
وجه مشروح اوزره بیاسک لطف و انسانییتی کورمش اولان
قرار اقر بارزیه برابر جمعیت یرینه کله نك جمله سی براغدن بیاس
اعقل ناسدر دیو باغرشدیلر . حضار سائره نك دخی رأیلری
بومر کرده اولدیغندن سالف الذکر کاسه بیاسه اهدا قلندی
بیاس کاسه یه نظر ایدوب اوزرنده کی یازوی کورد کده قبولدن
امتناع ایله بوعنوان انجق اولزمان اعتقاد نجه آه کیم اولان
آپولونه لایق دریدی .

بعضلر نيك قولنه کوره اشبو کاسه نالپسک ترجمه حالنده مندرج
ساج ایاقدن عبارت اولوب بوروایت مجرید مذکور ساج ایانک

بیاسه دخی کوند رلش اولم سندن نسات ایتشد زحی بعضر ساج ایاغک
 الک اول بیاسه کوند رلش اولدیغنی روایت ایلماشدر.
 صاروخان حکمداری بولسان سالف الذکر هالیات اسیده واقع
 یونانستان ممالکندن بر قاج شهری ضبط و تخریب ایتد کدن صکره
 کلوب صامسونی دخی حصر و تضیق ایلدی . اول ائنده بیاس شهر
 مذکورک رئیس قضاتی اولوب بر خیلی مدت شجیعانه مقاومت
 اولمش ایسده هالیات شو تشبیده اصرار و عناد ایلدیکی
 اکلاشلدیغندن و حالبوکه شدت خط مناسبتیه اهالی شهر زیاده
 مضایقه واضطرا به دوچار اولدیغندن بیاس ایکی رأس اعلا
 قاطری ایوجه بسلدوب تمام سموز اولدقلرنده کویا لالرندن قاچش کی
 دشمن اردوسی طرفه سوق ایلدی . هالیات اشبو حیوانلرک بودرجه
 سموزلکندن متعجب اوله رق شهرک خط واسطه سیله اخذی ممکن
 اوله میه جغندن خوف ایلدی و بر بهانه ایله شهره بر آدم کوندروب
 محصورینک نه حالده اولدقلرینک تحقیقی خفایا بوکاتنبیه ایلدی .
 بیاس حکمدار مشارالیهک شو نیتی تفرس ایدرک بر طاق قوم یغنلری
 اوزرینی براز بغدادی ایله اورتیدردی و بو صورتله ما مور مر قوم
 قطعاً اثر حیه حس ایتیه رک ذخائرک کمال مبد و لبتنی مشاهده
 ایلدی . هالیات شو حیه لره الدانه رق محاصره یی رفع ایله عقد
 مصالحه و صامسونلور ایله اتفاق ایلدی و ملاقات ارزوسیه بیاسی
 اردوسنه دعوت ایتد کده مومی الیه اجابتدن استنکاف ایله حکمدار یکره
 سویلیکن بن بوراده اوتوررم کندوسی صوغان یسون والی اخر العمر
 اغلاسون دیوجواب و یرمشدر .

بیاس اشعاردن یک حظ ایدوب ایکی یکدن متجارزایات نظم

ایتمش و بو نلرک ضمننده هر کس نوجهله سعادت حال استحصا
ایده بيله جکني و وقت صلح و حربده امور جمهورک حسن اداره سی
نصورتله ميسراوله جفني تعلیم ايلشدر . مواعظ آتیه بياسه منسوبدر .
هر کس ايله حسن امتزاجه غیرت ایدیکنز اگر بوکا موفق اولورسه کن
مدت عمر کرده لندا ئد کثیره مظهر اولورسکن . بشقه لری حقنده
اظهار اولنان تکبر و استحقارک هیچ بر وقنده فائده سی کورلما مشدر .
دوستلرکزه احتیاط اوزره محبت ایدوب انلرک برکون دشمن اوله بيله
جکني ملاحظه ایلکنز . دشمنلرکزه اعتدال اوزره خصومت ایدیکنز
چونکه انلرک ایلروده دوست اولق احتمالی واردر .

دوست اتخاذایده جککنز اولملری کمال دقتله انتخاب و بو نلرک
جمله سنه منساویاً محبت ایدوب فقط قدر و حیثیتلرنی تمیز
ایلیکنز .

اقتداسی حقکرده موجب شرف اوله جق ذوانک اثرینه اقتفا
ایدیکنز و احبازن فضایلنک حسن صبتکنزجه تأثیرات کلیده سی اولدیغنی
محقق بیلکنز .

لقدی سويلکده بحله ایتمکنز که علامت جشدر . کجملک اشنا سنده
علم و معرفت تحصیلده سعی ایدیکنز چونکه اختیار اولدیغکنز وقت بوندن
بشقه الهه مدار تسلیمت اوله جق برشی بولمنز و دنیاده بوندن اعلا
قزائج اولمنز الک صا غلم مال بودر کیسه الکن دن نزع ایده منز .
غضب و عجله ایکی شیدر که عقل و حکمته فوق الغایه مغایردر .
اهل عرض آدم پک نادر در فقط اشرا و حقایب حد و حسابدر . وعد
ایتدیکنز شیلرک تمامیه انجامزنده اصلاً تجویز قصور ایتمکنز و معبودلری
انلرک شان و عظمتلرینه لابق صورتده یاد ایدوب موفق اولدیغکنز

اعمال صالحان در طولانی و جیبۀ تشکری ایفا میدیکن.
معجز او لمیکز بر شئی قبوله اجبار او لمیکز بشقه زنی اعطایه اجبار
ایتمکن خیر لودر. عهده سندن کله مید جگکز اموره تصدی ایتموب
فقط بر شئی تصمیم ایتمیککز حالده اقدام و غیر تله اجرا ایتمیکز.
بر آدمک بشقه جهته لیاقتی اولمیدیغی حالده مجرد ثروت و غناسی
ایچون مدح و ثناسندن خذر ایتمیکز.

انسان دائمادنیاده هر لحظه اوله جک و چوق و قتلر معمر ارله جق کبی
یشاملیدر. صحت و عافیت بدن خالق تعالینک عطایاسندن و ثروت
دخی اکثریا امور اتفاقیه تأثیراتندندر. فقط انسانک کرک کند و سنک
و کرک ابنای وطنک اصلاح حاله دسترس اولمسی عقل و حکمت
موقوفدر. امور مستحیله یی آرزو ایتمک عقله طاری اولان
امرا ضدندر.

برکون کند و سنه انسان الک زیاده نه ایله متسلی اولور دیو سؤال
اولندقدده امید ایله واک زیاده نه ایله محظوظ اولورلر دینلدکده کسب
ایله دیوب الک زیاده تحملی مشکل اولان ندرسئواننه دخی اقبالک
ادباره تبدیلدر دیو جواب ویره شدر.

دوچار اولدیغی فلاکتیه صبر و تحمل ایده میان آدمیک بی بختدر دیرایدی.
بیاس برکون بعض ملحدلر ایله بر سفینه ده بولندیغی حالده غایت شدید
برفورطنه ظهور ایدوب کمی همان غرق اولمق درجه سنه کلدی.
ذکر اولان ملحدلر خوف هلاک ایله درگاه الهی یه عنایاته باشلادیلر.
بیاس شوخالی کوردکده امان صوصکز الهلر سزک بوراده
اولدیغکزی بلسونلرز پراجله مز غرق و تلف اولورز دیدی.

برکره دخی بر ملحد الهلره نوجهله عبادت اولمسی اقتضا ایده جکبی

گندوسندن سه سوال ایتد کده جواب ویرمیوب ملحد مرقوم
نیچون سکوت ایتدیکن دیمکله سنجه لازم اولیان شیئی سه سوال
ایتدیکن ایچون دیمشدر .

ایکی دوست بینده اولان دعوایی رؤیتدن ایسه ایکی دشمن بینده
اولان دعوایی رؤیت ایلکلیکی ترجیح ایدرم . چونکه علیه حکم
ترتیب ایدن دوست ایله اکثریا بوز شتمق و حالبوکه حقلی چیقان دشمن
ایله بار شتمق احتمالی درکاردر دیر ایدی .

بیاس برکون حسب الوظیفه احباسندن قتل ایله مجازات اولنسی
افضایده جک برادمک اجرای محاکمه سنه مأمور اولدیغندن
حکمی تفوه ایتدکسزین علی ملأ الناس اغلامغه باشلادی .
حضاردن بریسی نیچون اغله یورسکن اعدام و تخلیصی سزک رایکزه
محولدر دیمکله طبیعت بنی بیچارکان حقنده رحم و شفقته سوق ایدوب
قانون ایسه طبیعتک شو مطالبی اصفایه رخصت ویرمدیکی ایچون
اغله یورم دیو جواب ویردی .

بیاس مساعده طالعہ مر بوط اولان شیرلی قطعاً تمتعات
حقیقه دن عد ایتمیوب ثروت بالسہوله ترکی ممکن اولان اکلیجه
قیلندندرو اکثریا انسانی طریق مستقیمدن چیقارمقدن بشقه
فائده سی کورلر دیر ایدی .

بیاس مسقط رأسی اولان صامسون شهرینک حین استیلاسنده
بالتصادف اوراده بولنوب بالجملة اهاالی مقتدر اولدقاری قدر
اشیا الهرق مأمون عد ایتدکاری محلا ره فرار ایدرلر ایدی .
بیاس وطنک دوچار اولدیغی فلاکتدن کویا هیچ متأثر اولماش
کی شوهرج و مرج اثنا سنده کمال سکونتله طور ایدی . بو

صرده بریسی کند و سنه خطابا نیچون سزده بشقه لری کبی
 برشی قورنارمنه چالش یورس کنز دید کده اوت بنده انلر کبی یایورم
 فقط بنم کافیه ماملکم اوزرمده در دیو جواب ویردی .

یاسک اختتام ایام حیاتی مستیع اولان وقعه دخی احوال
 سائرهی قدر حقنده موجب شرف اوله حق مواددند ر شویله که
 برکون سنا تو مجلسنه کیدوب اوراده احبا سندن بریسنک ترویج
 مدعاسی ضمننده وکالت صورتیله خطابت ایلدی و کلدوسی غایت
 مسن اولدیغندن یورغخلق کلوب باشی رفاقتنده بولسان کریمه
 زاده سنک کوکسنه طیامش ایدی . خصمی طرفک وکیلی دخی ختم کلام
 ایتد کده اعضای مجلس ییاس طرفی لهسنده حکم ایدوب بونی
 متعاقب مومی ایلدخی همان اورا جقدده تسلیم روح ایلدی .

بتون شهر اها لسی جنازه سنده حاضر بولانه رق وفاتندن طولایی
 کمال حزن واسف اظهار ایتدیلر و کندوسیچون غایت مکلف برمرار
 انشاسیله اوزرینه کلمات آینه یی حک ایتدیردیلر .

یاس فی الاصل صامسونلی اولوب بروقت بتون یونانستانک زینتی وسائر
 فیلسوفلردن زیاده افکارعالیه صاحبی ایدی .

بعد الوفا کمال حرمت و توقیر ایله یاد اولوب احیای نامیچون
 مخصوص بر معبد انشا اولانه رق صامسون اها لسی اوراده کندوسنه
 فوالعاده مراسم تعظییه اجرا ایدرلر ایدی .

(منیف)

(مدخل علم ژئولوژی)

بشنجی فصل

حامضات وقلیلر و طوزلر

بالا ده بالدفعات حامض لفظی ذکر و استعمال اولوب بونک اصل و کیفیتندن بحث اولنماش اولمغله بیاننه ابتدار اولنور. بعض حامضاتک طبیعتده تاثیراتی ژئولوژیجه مهم اولوب معدنیاتک تحلیلی و بوسبیلله ترکیبات جدیده حدوتی موجب اولور. حامضاتک اکثریسی صوایله اولان امتزاجلرینه مبنی مایع اولوب برطاقی حمضیت ایله ممتاز و بعضیسی دخی کسکین سم ایسه ده علی الاطلاق جهله سی دکدر لکن خواص عمومی مشهوره لرندن بری منکشه و طور نسول چیمچکری مثالو بعض مواد نباتیه مطبوخلرینک رنگارینی قرمزیه تحویل ایلکدر و اجسام مرکبه ها حمضیه دیوا اکثریا حمضیه اساس اولان عنصر بسیط مولدالمحوضه دینلان غازک دیگر اجسام ایله ترکیبیه اطلاق اولنور. حامضاتک باشلیجه لری بروجه اتی ذکر اولنور.

(حامض کبریت و حامض کبریتی) بوا یکی حامض کوکردک هوا و یا خود غاز مولدالمحوضه یه تماس ایله احتراقنده حاصل اولور شویله که مولدالمحوضه کوکردایله امتزاج ایدوب غاز هیئتنده حامض ظهور ایدر که صوایله امتزاجی غایت چوق اولمغله اکثریا صوده منحل بولور. اشبوا یکی حامض کوکردایله مولدالمحوضه دن مرکب ایسه لده غاز حامض کبریتده اولان مولدالمحوضه نک مقداری غاز حامض کبریتده اولان مقدار دن زیاده و همده حامض

کبریت اکثر حامضات دن سرت و قوتلی اولوب ثقلت اخنافیه سی زیاده ورنکسز و رایحه سزدر. حامض مذکور زاج یاغی یا خود کو کرد صوی اسمبله معروف و مشهور دروغاز حامض کبریتی هوا مثلاً ورنکسز و فنا طعمی اولوب رایحه سی کو کرد و مانای رایحه سی کییدر. صوده منحل اولدیغی وقت خواص حامضیتی غایت قلیلدر.

حامض کبریت یعنی زاج یاغی قلیار و اتریه و عناصر معدنیه دن پک چوغیله ترکیبات عدیده حاصل ایدوب مثلاً **ک**رج ایله ارلان ترکیبند یوز قسمده لاقلا الیسی یعنی نصنی مقداری حامض **ک**بریتدن عبارتدرو حامض کبریتی و لقانلرده حاصل اولوب جوارنده بولنان منابعدہ دخی تصادفی ایدر.

طبیعتده کثرت اوزره تصادف اولنان حامضاتدن بری غاز حامض قاربوندرکه فصل سابقده تفصیلاً بیان اولندی.

(حامض آزوت) اشبو حامضك عادی اسمی کوهرجله روحی اولوب غایت شدید و محرق برحامضدر. ازوت ایله مولدالمجوضه نك ترکیب ایتدیکی مایع حامضدر و کوهرجله دن استحصال اولندیغنه مبنی کوهرجله روحی تسمیه اولمشدر. هوا ایله تماسه کلمه بیاض دومانلر پیسدا ایدوب مواد عضویه به شیددا تأثیر و اکثریسنی تحلیل ایدر و انسان و حیوان جلدینه دخی تأثیر ایدوب صاری لکه یراقور. طبیعتده قلیه و بعض اتریه ایله مرکب بوانو رایسه ده ژئولوژیجه حامض کبریت وسائر قدر اهمیتتی یوقدر.

(حامض فوسفور) کو کردك هواده احتراقیله حامض کبریت حاصل اولدیغی مثلاً فوسفورك احتراقیله دخی حامض فوسفور حصوله کلور. مواد حیوانیه ده بوانوب علی الخصوص عظام حیوانیه نك جزؤ

مرکب اصل سیدر و احجارده نادرأ جزئی اوله رق بولنور
اشبو حامض فوسفور بیاض و یومشقد ر حرارتله اریوب شفاف
وزجاجی اولور و صوده دخی سهولته تحلیل ایدر .

(حامض قلور مولد المائی) معلوم اوله که بالاده بیان اولندیغی اوزره
اکثر حامضاتک اس حمضیتی مولد الموضه ایسه ده علی العموم
اولیوب بالاده سبقت ایدن غاز حامض قلور مولد المائی یعنی طوز
روحی مولد الماء و قلور تسمیه اولنور انکی عنصردن مرکبدر . اشبو
حامض طبیعته چوق ترکیبات حاصل ایتش اولوب فقط اکثریا
ولقائلردن چیقان انجیده بولنور و بعض صوره دخی موجود در
وقیو مجیله استعمال ایلد کلمری التون صویو اشبو غاز ایله کوهر جله
روخندن عبارتدر که التون بختنده بیان اولنور .

مواده معدنیه یی بر بردن تفریق و تمیز ایتک ایچون اکثریا استعمال
اولسان واسطه لر حامض کبریت و حامض قلور مولد المائی یعنی
طوز روحی و حامض ازوت یعنی کوهر جله روحیدر . اشبو حامضات
ترکیبات معدنیه ایله تماسه کلد کده ظهوره کلان حادثاتدن بری
بر سیالک حدوثی و یاخود عدم ظهوریله انحلال وقوعی و یاخود
تخلف رنگ و یاخود ترسب و یا بر ماده لزوجیه و بونلره مماثل حادثاتک
ظهوریدر . مثلا تباشیر و یاخود هر قنغی ککرج طاشی حامض
آزوته قونسه کیرج طاشنک اجزای مترکبه سندن اولان غاز
حامض قاربون مرکب مزبور دن چیه جفندن غلیان ایله تحلیل
وقوع بولور . اشته بو کیفیت طاشنک جنسی تعیین و تدین ایدر
وینه بعض عناصر معدنیه حامضات مذکوره ایله یشل و بعضیسی
قرمزی و یاخود مائی رنگلی محلول و بعضیسی دخی لزوجتلی بر ماده

حاصل ایدر. اشبو خاصه له مبنی حین حاجتده عنصر لک یکدیگر نیدن
فرق و تمیزی اسان اولور.

(مواد قلوویه) قلی دینلان اجسام معدنیه صنایعده و امور بیتیه ده
مستعمل اولوب علم ژئولوژیده دخی اهمیتی وارد در. بزجه بیلیمسی
لازم اولان ایکی قلی وارد در. بری قلی معدنیدر که قایه طاشنک
خاصه سی اولوب بوکا پوتاس و دیگری قلی نباتیدر که سوده
تسمیه اولنور. اجسام بسیطه معدنیه دن پوتاسیوم دینلان
معدنک مولدالمحوضه ایله ترکیبیدر که بونده مولدالمحوضه جزوینک
دها از اولسنه مبنی حامض اولیوب حمض پوتاسیوم و ایکنجبسی
دخی سودیوم دینلان جسم بسیط معدنی ایله غاز مولدالمحوضه دن
عبارت اولوب حمض سودیوم تسمیه اولنور.

معلوم اوله که پوتاس ایله سوده نك پك چوق خواص مشترکه لری
اولدیغی درکار ایسه ده بعض جهتله بر برندن فرق لری و علی الخصوص
حامضات ایله ترکیب لرندن طولانی خواص مخصوصه لری وارد در و کیمیا
خانه لرده استحصال اولنان پوتاس و سوده صاف و خالص اولوب صلب
ورنکی قیره یقین و قابل آنکسار و غیر مجلادر و رایحه لری یوق ایسه ده
حامضات مثلاً و کندولینه مخصوص یاقیمیی بر لذتی اولوب اوزر لینه
وضع اولنان شیلری تغیر و مواد حیوانیه یی تحلیل و نباتات دن مأثی
رنکده اولان صولزی یشیل رنکه و صاریلرینی دخی سیاهه قریب
لونه تحویل ایدر و سوده منحل اولوب زیت یاغی و مواد حیوانیه دن
استحصال اولنان مواد دهنیه ایله مزجی ممکن در. اشبو ایکی قلی
شدتلی حرارتله اذابه اولنه بیلور. قلی نباتاتک کوکندن استخراج
اولنور. فقط قلی سوده هر جنس نباتاتک ر مادیله اولمیوب

مكن كار لر نده و طوزلى صولده نابت بعض نباتاته مخصوص
و منحصر در .

بالاده بيان اولنديغى وجهله قلیلر صنایعده مستعمل اولوب ازجهله
جام اعمالنده قوللا نیلور و حتی جامك صورت ایجادى شوو وجهله نقل
و حکایه اولنور که ارض فلسطینده یو جلیلر کاروان ایله کیدر كن
بر محله نزول ایله طعام پشورمك ایچون یرده اتش یاقوب حالبوکه
حوالی مذکورده طبیعی سوده موجود اولدیغندن بریو جك پارچه سی
اتشك الته تصادف ایدوب اوراده قوم دخی بولمغله سوده اریوب
قوم ایله امتزاج ایله یهرك جام حاصل اولمشدر و یو جلیلر بویله
شفاف و براق شیئی کوروب تعجب ایلمشدر و اشته بو امر اتفاقیه
مبنی زجاج اعمالنی تعلم ایتمشلردر . حتی بونك اوزرینه موقع مذکور
جوارنده واقع نهرك قدیم استنی تبدیل ایله جام نهری معناسنه اولان
براسم وضع اولمشدر . قلیله ایله صابون و موم اعمال النوب
بونرك ایجادى دخی جام مثلاًو قدیمدر حتی میلاد عیسى
علیه السلامدن از مدت صکره ایتالیاده ولقانلرك فورانندن ناشی
تحت التراب مستور قالمش اولان شهرلردن پومپایی نام شهر بو
عصرده حفر اولنه رق میدانله چیقمش اولمسیله احوال سابقه
و قدیمه سنه کسب و قوف اولمش و شهر مذکورک دروننده بر صابون
فابریقه سی بولمش اولدیغندن صابونك قدیم اولمسنده شبهه قالمشدر .
مؤرخین اسلامیه دن بعضارینك یازدیغى وجهله صابونك اختراعى
وقت سعادتدن صکره اولمسی حقنده اولان روایتك و حتی جزایر غربده واقع
بون شهرنده شمس المعارف صاحبی ابتدا اعمال ایلش اولمغله خلقك مقام
تحسینده اصاب البونی دیلرندن غلط اوله رق صابون تسمیه اولمشدر دیو

نقل اولسان حکایه نك مسقارن صحت اولدیغی میدانہ چیقمشدز.
پوتاس وسوده دینلان قلیلر طبیعتده خالص بولمیب بعض حامضات ایله
مرکب و بعض اتر به ایله مخلوط اولورلر وقتی احجارك و بالخصوص
فلسیات و میقاوسا اتره نك ترکیلر نده مقدار کلی بولور و اگر چه
اتربه معدنیه دن آلودین و سلسلہ تسمیه اولسان حضلك مقدار ی
جمله دن زیاده ایسه ده قشر ارضده مقدار جهتیله قلیلرک دخی
اهیتی درکاردر .

معلوم اوله که قایه ارایله حامضات بینده امتزاج کیسوی چوق اولوب
ترکیبات احداث ایلدکلرندن خواص مخصوصه لی ازالوب کاملاً
زائل اولور . مثلاً برقلی ایله برحامض قاریشدیرلسه حامضك
حضبتی تنزل ایدوب برازدها قلی علاوه اولنسه قوتی ده ازالوب
حتی حاصل اولان ترکیبده برطوزلدتی پیدا اولور . لکن اشبو ترکیبک
اجسام سائر اوزرینه حامضلر و یا قلیلر کی تأثیری قالمز . اشته
بو و جمله خواص مخصوصه لرینک محوی بربرلینه اولان امتزاج
کیمیویلرینه اسناد اولور و بویله خاصه لرینک ازاله سنه ملح
تعبیر اولور . طبیعتده بولسان بعض املحه نك بیاننه شروع ایده لم
(بعض املاح) سوده حامض قاربون ایله بالترکب نظرون تسمیه
اولسان ماده بی حاصل ایدر که علم کیمیا اصطلاحجه بوکاملح قاربون
سوده دینلور . ملح مذکور محلول اوله رق مجارستان و مصر الکاسی
و عربستان و ایران و هند و چین و سیرکولر نده و قره دکزک
شمالنده واقع بحر ازا ق و بحر خزر اطرافنده و مکسیقا ده و محال
سائر صولر نده پک چوق بولور و بو محالرک ایچروطر فلر نده قاره لده
یله مقدار وافی سوده بولوب اتی حاوی اولان طو پراق وقت صیفده

سرت رنکی سیاهه مائل و نباتات حصوله غیر صالحدر. و مذکور
 كوكولرك صولری وقت صیفده حرارت شمس واسطه سببه
 تبخرایلدیكندن درونلرنده برقاچ قدم عمقنده نظرون حاصل اولور.
 فقط خالص اولموب عادی طوز ايله مخلوطدن بعضی درین یرالنده
 اولان دیوار و كررك اوزرلرنده اشبو ملح قابون سوده كندی كندینه
 اینجه قبوق وجهه شكندده دخی حصوله كلور.

طبیعتده پیدا اولان نظرون حبوی الشكل و یا اوزون اكنه شكندده
 اولوب سرت و رنکی بیاض و یا صازی یه مائل بیاض و پارلق
 و طعمی طوز او ایسه ده یا قیچیدر. و ظاهرده ابلاح سائره یه
 شبیه اولدیغندن بونلردن تمیز ایچون شدتلو حامضات ايله تهر به
 اوله رق بیانور شویله که مثلا حامض کبریت دروننه وضع اولنسه
 غلیان ایدوب و منکشه مطبوخی یشیله تحویل ایلر ایسه
 نظرون ایدوکی اکلاشیلور.

سوده ايله پوتاس ایکسی دخی حاض آزوت ايله ترکیب ایدوب
 کوهر جله تعبیر اولنان ملکی احداث ایدرلر. اشبو ملح طبیعی
 اوله رق مغاره لده و بعضی احجار اوزرلرنده اوله رق اسپانیا
 و مجارستان و مصر و هند و امریقا ده بونلور. اما نیاده دخی بعضی
 مغاره لده تصادف اولنان کوهر جله مشهور و مقبولدر و یک
 عتیق بنالرده و خصوصیه عربستانک عتیق ابنیه لرنده یک چوق
 پیدا اولور. عملی اوله رق دخی شوو جله استحصال اولنور که تغیر ایلان
 مواد حیوانیه یی ابنیه عتیقه دن حاصل اولان تراب و کرج ايله
 مزج ایدوب اولخالده ترك اولنور. برمدت هر ورنده ذکر اولنان
 یغنده خیلی کوهر جله پیدا اولور. جله نك معلومی اولدیغی اوزره

کو هر جله تطهير و تصفيه اولوب بعده ياروت اعمالنده استعمال اولور.
 مطبخ طوزی قلور ايله سوديوم تسميه اولسان جسمين بسيطيندن
 مرکب اولوب طبيعته غایت مبذول ايسه ده دگر صورنده دخي
 محلول اوله رق بولور و صيماق مملکتلرده دگر صورلندن استخراج
 اولوب بوکا دگر طوزی دینور دکردن صوکتور يلوب بعض
 حوضله طور دیرلد قیده حرارت شمس ايله تبخر ایدرک درونلرنده
 بولسان طوز قهرینه و یا نلرینه توضع ایدر لکن هر تقدیر صویک سطحی
 منسج و درینلکی ازا اولور ايسه اولقدر سهولته تبخر ایدوب و طوز
 تیز قرستاللوب توضع ايله جکندن ذکر اولسان حوضله
 و مملحه لواسع و یک از درین اولمق لازمدر و حرارت شمس
 و رطوبتدن عاری روزگار ايله صوبالطبع تیز تبخر ایدرک سطحنده
 بر طبقه طوز حاصل اولدقچه اخذ اولوب بری برینک از رینه وضع
 اولور و بصورتله اهرام شکلنده یغندر پیدا اولور که موسم اعطاردن
 اول یابلیش اولدقلرندن غایت سرتک پیدایلیه رک یغورله و شدت
 شتایه تحمل ایدر واکر بالاده ذکر اولندیغی وجهله دریا کنارنده
 طاشلق و قیالقی مملکتله عسرتلی و غیر ممکن ايسه اولزمان
 صولر آذرین اولدیغی تقدیرده مراد اولسان بپوکلکده محلی الحق
 دیوار ايله احاطه ایدرک متعدد حوضله تشکیل اولوب اولخالده عادتاً
 مملحه حاصل اولمش اولور و حتی مارسیلیا جوارنده و پورتیکز
 و دیگر بعضی مملکتده بویله مملحه یک چوقدر روسیه و اقطار شمالیه ده
 حرارتک ندرتی و میاهک عدم تبخیری جهتلریله بوجهله طوز
 استحصالی ممکن اولدیغندن بشقه صورته چاره بولورل شویله که
 اولجوالیده شدت بردننا سببیه صولر انجماد ایدوب بوزل ايسه

طوزی حاوی اولدیغندن صویک سطحنده حاصل اولان بوزلی
 الوب حوضه'ده قلا ن صولر ایسه زیاده طوزلو اولدیغندن
 بونی طوزیرینه اطعمه طبخنده استعمال ایدرلر. صیجاق مملکتلرده
 سطح مایه مساوی ساحلرده روزکار و جزرومد دکرک صولرینی
 ایچرو قارهیه طوغری سوق ایلدکلرندن بعد التبخیر اول یرده میاه
 بحر یه نک طوزی قالوب یر یوزنده بر سرت قبوق حاصل اولور.
 حتی امر یقاده شیلی مملکتنده التمش ساعت طولنده و برقاج ساعت
 عرضنده اولارق دریایه قریب بردوز اوه بتون بویله طوز ایله
 مستورد و پک چوق یرلده طوزلی کوللر بولندیغندن انلردن
 دخی طوز اخراج اولنور. انا طولیده بویله متعدد کوللر اولوب بونلرک
 الک مشهوری قونییه ایالتنده اقسرای جوارنده واقع طوزلو کولدرکه
 قو حصار کولی دخی تسمیه اولنور. مساحت سطحیه سی الی ساعت
 مر بعدن زیاده و محیطی دخی یکرمی ایکی ساعت قدردر
 و صولری شولدرجه طوزلودرکه یوزده اوتوز ایکبسی مواد ملحه'دن
 عبارت اولوب ایام حاره ده صولرک اوزری ایکی ارشون قدر
 قالقده طوز باغلو و شولدرجه سرت اولورکه ارزندن مرور
 اولنه بیلور وجهه نک معلومی اولدیغی اوزره دکردن و بعض کوللردن
 حاصل اولان طوزلردن بشقه تحت ارضده دخی اعلا و خالص طوز
 معدنلری بولنورکه قیا طوزی و ملح مختوم تسمیه اولنور. بونلرک
 تفصیلاتی طبقات ارض بحثنده کله جکشدن بو محله بیانندن
 صرف نظر قلندی.

بو محله سوده و یوتاسده ائر بیانی لازم کلان مواد تکمیل

اولوب دیگر بر قلیک ذکرینه شروع اولتور که اشبو قلی
 غاز اولد یغندن قلی طیار تسمیه اولنوب فرانسزجه امونیاق
 وترجه نشادر روحی دخی دینلور و نشادر ایسه حامض قلور تسمیه اولنان
 غاز ایله اشبو امونیاق دن مرکب بر طوز در و امونیاق دخی ذاتا
 مرکب اولوب ازوت و مولد الماء غاز لردن عبارتدر. وعظام و مواد
 حیوانیه سائر دن انبیه واسطه سیله استحصال اولنور و اشبو
 امونیاق ذاتا غاز ایسه ده اولخالده استعمال اولنوب اکثرا
 صوده محلول اوله رق استعمال اولنور اکثرا امونیاق مایع و یا خود
 نشادر روحی تسمیه اولنمشدر. کیمیا خانه لده امونیاق نشادر ایله
 سونمک کیرنجی برابر بحق ایتدکن صکره طو پراق انبیه تسمین
 ایدرک حاصل ایدر. و طبیعتده امونیاق بعض میاه معدنیه ده محلول
 اوله رق بولنور.

(صریستان تاریخی) (مابعد نومر ۱۹)

اشبو فرمان عالی هجرتک ۱۲۴۶ ربیع الاولی تاریخیله مورخ اولوب
 قوانوس اوغلی حسین پاشاک محافظلخی زماننده بلغرا ده ارسال
 اولمش و میلوش بک اون سنه دنبرو جان قور قوسیه بلغرا ده ایاق
 باصمامش اولدیغی حالده اول اثناده کله رک کندوسیه اهالیدن بر
 خیلی آدم حاضر اولدیغی حالده کنزاک براتیه برا بر کمال تعظیم ایله

قرائت اولنوب بلغراد محکمه سنده قیدایتدیرلد کدن صکره میلوش
بکه تسلیم قلمشدر .

هر نقد صربلوره ویریلان امتیازات مشروحه مقتضای
اهل اسلام صربستانی تخلیه مجبور بولنش ایسه ده بلغراد
اهالی مسلمانی شهرک مستحکم اولدیغنه بنیاء کندورینه مستحفظین
نظریله باقیله جغی جهته اورا دن چیقما لری نی استدعا ایتش
و اولوقت روسیه دولتی معهود بالظه لیمانی معاهد سنی عقد ایتک
افکار یله سلطنت سینه یه مماشات داعیه سنده بولندیغدن اولبابده
بر طرفدن ممانعت کوسر تلامشدر . ۱۲۴۶ اوائلنده صربستان
حدود ینک تعینی ضمنده سلطنت سینه ایله روسیه دولتی طرفدن
کوندریلان مأمور زر ۱۲۴۷ سنه سنده اکمال مأموریتله
خریطه سنی دخی تنظیم ایتش لر ایسه ده کرک بونک اجراسی و کرک
بلغراد کرکک صرب بکنه تسلیمی خصوصاری هر نه سببه مبنی ایسه
۱۲۴۹ سنه سنده قدر کشاکشده قالمشدر .

شوا ثناده میلوش یک حدود مسئله سنک سرعت تسویه سی خصوصنی
باتحری رات روسیه دولتی طرفدن استدعا و بونک خلا فی تقدیرنده
ضم والحا قی وعدا ولانان قضال اهابسی ینه خود بخود التحاقه قیام
ایدوب اول حالده کندوسنک بونی منعه قادر اوله میه جغنی دخی
بیان وانها ایتش ایسه ده تأثیر سر بیعی کورلماش و ۱۲۴۸ سنه سنده
نیش ولسقو و اح ایالتلرینه تابع اولان الاجه حصار و پراکین ایله
اولوقت ویدین ایالتی داخلنده بولنان قرائنه قضاری اهابسنده
التحاقه میل واستعداد کوره رک وقوع بولان تشویقاتی اوزره
محال مذکوره اهابسی اعلان عصیان ایتد کلری جهته حدود

مسئله سی فیصلہ پذیرا و انجیہ قدر ذکر اولان قضا لک اداره داخلہ لری
و ویرکولرینک توزیع و تحصیل اہالی معرفت لہ منتخب بعض معتبرانہ
احالہ اولمش و بو صورتہ بونلر صر پستانہ معناً الحاق
ایلشیدی .

بونک اوزینہ روسیہ امپراطوری برآن اول مسئله نک حلچون سفارتی
طرفہ بعض تحریراتی حاملایاور حربنی سیرسریع ایلہ در سعادۃ
کوند رسیلہ ۱۲۴۹ سنہ سده رئیس افندی ایلہ روسیہ
سفیری بیندہ خلی مکالمہ دن صکرہ بکرش مصالحہ نامہ سنک
عقدندہ عاصی بولشان و بو صورتہ صر پستانہ ملحق اولوب ۱۲۲۸
سنہ سندن صکرہ تفریق اولان قضا لک حدود قومسیونک
تنظیم ایتدیکی خریطہ موجبجہ امارتہ الحاقہ قرار ویریلہ رک
حدود کیفیت فیصلہ پذیر اولمش و صر پستاندن کلان اوچ نفر
دامور ایلہ بالا تفصاق سنوی ۲,۳۰۰,۰۰۰ غروش اولق اوزرہ
ویرکونک مقداری دخی تعیین اولنہ رق بوباید لازہ کلان خطہمایون
مأمورین مرقومہ یہ بالتسلیم دولتلو وجیہی پاشا حضر تلرینک
محافظ لغندہ بلغر ادہ ارسال اولمشدر .

مذکور خطہمایون موادمندرجہ سنک باشلیجہ لری قومسیونک تنظیم
ایتدیکی خریطہ دہ اسامی وحدودی مذکور ومعین اولان قضا لک
قطعیاً ومؤبدأ صرپ امارتہ الحاق اولمش و ۱۲۴۳ سنہ سی
خطہمایون مقتضاسنجہ اهل اسلام املاکلرینی صانہ رق ویاخود
خرستیانلرہ الزام ایدرک قلعه لردن ماعدا صر پستانک کرک یکی
وکرک اسکی قضا لرنده تمکن ایتاملری و فقط بلغراد شہرینک مستثنا
طوتاسی یعنی شہر مزبور دہ مسلمانلرہ خرستیانلرک کالاول

اقامت ایتمی و بونلرک ضبط و امنیتلرینه محافظت پاشا ایله کنزک
بالاتفاق نظارت ایتمی و بلغراد کرکنک در عقب میلوش بکه تسلیم
اولنسی خصوصلرندن عبارتدر .

بو وجهله صربلور نابل مرام اولدقدن صکره قراغول بچه ده
فوق العاده اسقو پچینا عقدایدلرک امارتک اداره داخایه سی
تنظیمه و مادی و معنوی اصلاحات لازمه ک اجراسنه تشبث
اولنمشدر .

برملتک صحیحاً اکتساب دستمایه مدیت و اقتدار ایلمسته برکسدرمه
یول مثابه نسنده اولان تعیم علوم و معارف مسئله مهمه سنه
هرشیدن اول عطف انظار دقت اولنه رق بونک حسن حصوله مدار
اولان اسبابک باشلیجه سی اولان مکاتبک کشادی بالنسب
هر برکلبسا یاننده برضیان مکتبی و مصارفی امارت طرفندن تسویه
اولنق اوزره هر بررأس قضاده ایکنجی مرتبده بر مکتب و اوستریادن
خواجه لر جلیله قراغول بچه ده حساب و تاریخ و جغرافیا و طبیعیات
ودیکر علوم نافیه تدرسنه مخصوص بر یوک مکتب تأسیس اولنمش
و روسیدن مطبعه آلات و ادواتی مبیاعه اولنه رق لازم اولان کابلر
طبع اولدقدن بشقه (سربسکی نووینه) یعنی صرب ژورنالی نامیه
برغزته دخی احداث قلمنشددر . و تجارتله مشغول اولنق استیوبده
سرمایه سی اولیا نلر جزئی فائض ایله اچیه اقراض ایتمک اوزره
بعض معتبران تجارتیدینه بر مبالغ جسمیه ویریه رک امر تجارتک
توسیعنه سعی اولنمشدر . اشته اولوقدن بزو بلغراد ممالک
محروسدنک مرکز تجارتی اولان شهرلری صرهنه کیرمشدر .
بعض مؤرخلرک روایتنه کوزه روسید دولتی صربلوری کویا قیدظم

و غدردن تخایم ایله انسا نیته خدمت ایتک شایعه کاذبه سیله
 زیر جناح جایتمه المش ایسه ده جله نك معلومی اولدیغی اوزره
 حقیقت حالده بوندن مقصدی بیوک پتروئک میراث براقدیغی
 وصینا مه نك اجراسی قضیه سندن عبارت ایکن صر پستانه
 امتیاز ویرلدکده کنز لکی روسیه دولتنک مدخلی اولمیه رق
 طرف سلطنت سینه دن میلوش بکه وفا ملیاسنه اعطا
 بیورلمسیله صرپ ملتک ارتق امل وارزوسى قلماش
 و بودخی روسیه لونک صر پستان امورینه مداخله سنک اوسکى
 کسمش اولغله روسیه لوصر پستانده تخم فساد ائککه باشلایه رق
 ازوقت ایچنده میلوش بکک دشمنلری بینده صادق طرفدارل پیتدا
 ایتش اولدیغدن میرمشارالیه تشبثاتک اکلانه میدان بوله مامشدر.
 میلوش بکک بوجه آتی دوچار فلاکت اولسنی ایجاب ایدن
 اسبابدن بری دخی کندوسنک معتمدی اوله رق در سعادتیه
 کوندردیکی باش سرکاتبی دیمتریوس داوید وویچک امتیازفرمانک
 استحصالی صره سنده وقوعبولان خدمت صادقانه سیدر.
 مومی الیه اوزمان رفاقتنده بولنان مأمورین ایله بالاتفاق میلوش
 بکک نفوذینی تقلیل ایله و بوندن انتفاع واستفاده ایتک مقصدیله
 صر پستان اداره داخلیه سنجه بعض موادک ایضاح و تعیینی
 باب عالییه تکلیف ایدرک بوجه بالا اعضاسی عزل اولنه مزبستانونک
 تشکیلی خصوصنی میرمشار الیهک معلوماتی اولدیغی حالده امتیاز
 فرماننه درج ایتدییره شدر.

حدود جدیده سی مناسبتیه صر پستان افلاقه همجوار بولمش
 اولغله ادرنه مصالحه نامه سی موجبچه افلاق و بوده سی نصب اولنان

آلکساندره نیک منصب جدیدینی تبریک ایتک اوزره میلوش بک طرفدن
 بکر شه و مقدمه دخی و یرکونک مقدارینی تعیین ایچون در سعادته
 کوندلش اولان ملت مجلس رئیسی ستویان سمیچ دخی اوراده
 دقیم روسیه مأمورلری طرفدن هر نصلسه جلب و اغفال اولمش
 اولدیغندن صربستانه عودتنده مقدمه قره جورج ایله بسارایایه
 فرارایدوب امتیاز فرمانک اعلانی متعاقب صدر نفوزه کچمک
 خلیا سیله صربستانه چکیش و روسیه طرفدار ی بولمش
 اولاندن بر خلی اشخاصی ککندوسنه جلب و عوام طاقنی
 میلو شدن تبریدایدرك اهالی نامه بر تنظیمات طلب واستدعا ایتک
 و ویرلدیکی حالدده سلاحه طور انق نیتیه قیام و میر مشار الیه
 سار و فچده بولندیغی حالدده اوزرینه حرکت ایتش و کزدخی
 صورت حقدن کورینان بعض غرضکارانک ماده بی اعظام ایتلری
 ارزرینه اول امرده فرار ایتکی قورمش ایسه ده مصلحتک او پره سه یه
 دهاکلمدیکنی درک ایله ثبات ایدوب مشتکیلره مأمورلر کوندره رک اهلینک
 احتیاجات و تمنیاته کوره بویله بر نظام یابلقدده اولدیغنی و یقینده موقع
 اجرایه قونیه جغنی بیان ایتش و اهلینک اکثریسی کزک طرفدار ی
 اولوب سمیچ ایله سائر رفقا سنک مجرد منافع ذاتیه لریچون قوزدقلری
 دولابی آکلاغه باشلش اولدیغندن قولایلقه جمعیتلری طاعیده لشدن .
 فی الواقع سنه مز بوره و اواخرنده موضوعی عموم اهالی حقنده
 قاعده مساواته رعایت اولنق ماده سنندن و فقط علت غایه سی میلوش
 بکک النندن نفوذی بسبتون المی مطلبندن عبارت اولوب میلوشک
 سرکاتبی مذکور داوید وویچک برمدنبر و ترتیب و تنظیمیه
 اشتغال ایلدیکی قونسبتتوسسیون تکمیل اولدیغندن درتدیک
 کشیدن مرکب براسقو یچینا عقد اولوب مذکور قونسبتتوسسیون

تحقیق و تدقیق شود بلیه طور سیون مالی بلیه اکلا شلتسزین قرائت
ارلند قدن صکره خلا فیده حرکت ارلند جغه اولاکز و صکره
اسقربچینا اعضایی قسم ایلسجدر.

هر نه حال ایسه مذکور قونستتوسیون بونی تنظیم ایدن داوید
و ویچک جهانی و یا خود وطنی حقنده یعنی سونیاتی اثبات ایدرایسده
میلوش بک خط هما یون مقتضای منی اوزره سنا تو تشکیل
ایتدیکی حالده کسر نفوذنی مؤدی اولور خوفیه اولبایدم متردد
ایکن مسند امارتدن سقوطنی داعی اولان بویه بر قونستتوسیونک
اساساً لزوم و عدم لزومنه و صورت تنظیمه قطعاً صرف ذهن
ایتمه رک مجرد مرقوم داوید و ویچک سوزینه اعتماد ایله خلا فنده
حرکت ایتمه چکنه قسم ایلسی طوغر سی محل تعجیدر.

مذکور قونستتوسیونک حاوی اولدیغی شرائط غیر مناسبه دن بری
مأمورین حقنده شکایت ایده بیملک ایچون اهالی به ویریلان صلاحیت
غیر محدودده در که مأمورار ضبط و ریطه نمک کنده تقید ایله ارباب جرم و تهمت
حقنده شدت کوسترد کجه بونلردر عقب انلرک عزلی طلب ایدوب امارت
دخی قونستتوسیون ایجا بنجه استند عالینی قبوله مجبور اولدیغی جهتمله
یکی نصب اولنان مأمورار مسندارینی محافظه ایچون لایقوله اجرای
حکومت ایده مدیکدن مدت قلیله ظرفندم اشقیار اولانل مقوله لری تکثر
ایتمه یدی. خلاصه شو قونستتوسیون دهاپک چوق احکام مضربه
شامل اولدیغندن صر پستان کبی بریده دکل بلکه دنیالک ال معهور
ومتدن محالنده اجرا اولنسه اوراسنک خرابیت عاجله سنی مستلزم
اوله جنی درکار ایدی.

(احمد رفعت)

(بقیه سی صکره)

باب عالی ترجمه او طه سی خلفا سندن

(جمعیت مرگزنده قرائت خانه کساد)

بیانه حاجت اولدیغی اوزره علوم و معارف بالکن مکاتب و مدارسده
تحصیل اولغیوب بونلرک بین الناس نشر و تعمیمی وسائط مختلفه
سائریه متوقفدر . کتاب و غزیه و امثالی مطبوعات شو مطلب
اعلانک حسن حصوله مدار اوله جق اسبابدن معدود ایسه ده
بونلرک هپسینی و یا خود آرزو اولسان مقدارینی تدارک و اشترایه
هرکسک کبسه اقتداری مساعد اولز و بالفرض بعضلری
مقدر اولسه دخی اوقدر فدا کارلق اختیار ایتک استمز . اشته
ممالک متمدنه ده عمومک استفاده سنه مخصوص کتبخانه و قرائت خانه لر
تنظیم و تأسیسی شو مشکلا تک دفعی مقصدینه مبنی اولوب
بومناسبتله هرکس مجاناً و یا خود جزئی مصرفله مقدر کلی
کتاب و غزیه مطالعه سنه دسترس اولور .
اگرچه درس عادتده سلاطین عظام و اسلاف کرام اثاری اوله رق
غایت زنکین و نفیس کتبخانه لر موجود ایسه ده غزیه مطالعه سنه
مخصوص قرائت خانه لر اولدیغندن علی قدر الامکان شو نقصانک
اکمالی نیت خیریه سیله بودفعه جمعیت عاجزانه مز چیچک بازارنده
واقع مرگزنده اولوجهمله بر قرائت خانه تنظیم و کساد ایلشدر .
زیرده اسامیسی محرر اولدیغی وجهله اشبو قرائت خانه ده الیوم
یرلو واجنبی السنه مختلفه ده اوتوزدن متجاوز معتبر غزیه موجود
اولوب بر طاقم دخی محارینه سپارش اولندیغندن بونلرک دخی
ورودنده جمعاً قرقه بالغ ایزله جغی مجزومدر .

اشبوغزته لردن ماعدا السنه شرقیه و غربیده هر درلوفنون
 و صنایعه دائر بیک جلد قدر کتب معتبره بی شامل جمعیت
 کتبخانه سی دخی ایام معلومه ده قرائت خانه اعضا سیچون اچیق اولوب
 درس عادتده ایسه شمدی یه قدر السنه اجنبیده کتبی حاوی ازلق
 اوزره عومه مخصوص هیچ بر کتبخانه اولمدیغندن بونک امثالی
 نامسبوق محسناندن اولدیغی درکار و بمنه تعالی ارباب فتوتک
 معارنیت خیر خواهانه سیله اشبوغزته مزك کونبکون کسب
 جسامت ایده چکی مجزومدر .

قرائت خانه صالی کونلردن ماعدا هر کون ساعت اوچدن
 اونبره قدر اچیق اولوب جمعیتك قواعد اساسیه سندن اولدیغی
 وجهله اختلاف قومیت و دیانتیه باقلمیه رق مجرد اوصاف ممدوحه عرض
 و ادبله متصف اولنلر اعضا لهنه قبول قلنه جقدر . اعضا ازلق
 استیانتلرک جمعیت و یا خود قرائت خانه اعضا سندن بریسی
 واسطه سیله تکلیف اولنسی و مصارف واقعهیه مدار اولق اوزره
 شهری یالکز بش غروشدن الی ایلق اوله رق بروجه پشین اوتوز
 غروش اعطا ایلسی اقتضایده جقدر . دولت مکاتبی شاگردانی
 اشبوغزته اعضا لرق رسمی اعطا سندن معاف اولوب فقط اصول
 سائره انلر حقنده دخی مرعی طوبیله جقدر . ۴

استان بولده معتبران ناسک اجتماعنه مخصوص محارم اولمدیغندن
 قرائت خانه مذکورده کتاب و غزته لر مطالعه سندن بشقه
 آمدشد ایدن دوستان ایله الفت و مصاحبت دخی اولنه بیلوب
 بالخصوص محلی غایت مفرح و دلکش اولدیغندن بوکا مساعده سی
 درکاردر .

خلاصه بو مثالو قرائت خانه لرك فوائده و محسناتى محتاج توضيح
اولسيوب هر كس اوقات خاليه لرنده كيدر ك استدكاري غزته لري
كوزدن پچوردرلر و بو وجهله اكثر اهالى غزته يه مشترى اولقى
تكلفندن وارسته اولدقلى حالده غايت جزئى مصرفله احوال عالمه
كسب اطلاع ايدرلر .

فى الحقيقه بزم قرائت خانه ده كى كتابلردن قطع نظريالكر موجود
اولان غزته لرك تداركى سنوى لا اقل سكر طقوز بيك غروشه
متوقف اولوب حالبوكه يالكر التمش غروش ايله مطالعه اولنه جغندن
شو فوائده ك حصوليچون لازمكلان مصارف يوزده بردن ده
اشاغى يه تنزل ايلديكى اشكاردر .

قرايت خانه اعضا سنه هفته ده ايكي دفعه مجا ناً فرانسز و انگليز
لسانلرى دخی تدريس اولنوب شمدیدن يكر مى قدر شاكرد
تجمع ايلشدر .

(قرايت خانه ده موجود اولان غزته لرك دفتريدر)

(ترجمه)

تقويم وقايع	۱	(در سعادتده اسبوعى)
جريدة عسكرية	۱	(كذا)
جريدة حوادث	۱	(در سعادتده يومى)
ترجمان احوال	۱	(هفته ده اوچ كره)
تصوير افكار	۱	(هفته ده ايكي كره)
مجموعه فنون	۱	(شهري)
مجموعه عبرانبيه	۱	(كذا)

(فرانسزجه)

۴۲۶

ژورنال دو قونستانینوپل (درسعادته یومی)	۱
قوریه دوریان (کذا)	۱
پلی (پارسلده یومی)	۱
موند (کذا)	۱
پاتری (کذا)	۱
ناسیون (کذا)	۱
سمافور (کذا)	۱
نورد (کذا)	۱
غازت دومبیدی (کذا)	۱
اندیپاندانس بلش (بروکسلده یومی)	۱

۱۰

(انکلیرجه)

غالبینانیس مسیجر (پارسلده یومی)	۱
مورنینک پوست (لوندرده یومی)	۱
دایال (لوندرده اسبوعی)	۱
لوانت هرالد (درسعادته اسبوعی)	۱
آتنوم (لوندرده شهری)	۱

۵

(ارمنیجه)

مجموعه حوادث (درسعادته هفتدهه ایکی کره)	۱
ورقه حوادث (کذا)	۱
آویداپر (درسعادته شهری)	۱
ژاماناق (درسعادته هفتدهه ایکی کره)	۱

۴

(رومجه)

بیرانتیس	(در سعادتده اسبوعی)	۱
اناطولیفون آستر	(کذا)	۱
روم جمعیتی مجموعه سی	(در سعادتده شهری)	۱
		۳

(سپارش اولنان غزتهل)

ایلوستر اسیون فرانسز	(پار سده اسبوعی)	۱
ریوود و دوموند	(پار سده اون بش کونده بر کره)	۱
امپرسیال	(از میرده اسبوعی)	۱
وقایع مصریه	(قا هرده اسبوعی)	۱
ایران روز نامه سی	(طهرانده اسبوعی)	۱
		۵

(ادخار صندغی) (مابعد نومرو ۲۱)

اوروپاده ادخار صندقلری قرن سابق او اخرنده احداث اولمشدر .
 الك اول ۱۷۸۷ سنه میلادیه سنده اسو یخرده برن شهرنده
 و بعد ۱۷۹۸ و ۱۸۰۴ و ۱۸۱۰ سنه لرنده طوتتهام و بات
 شهرلرنده تأسیس اولنوب فقط هر فصله حسن اداره اولته مدیغندن
 نتایج مطلوبه حصول پذیر اوله مامش ایدی . فائده سی مشاهده
 اولنان بر نمی ادخار صندغی اسقوچیا ده روثول شهرنده هانری
 دونقازک همیله تأسیس اولمشدر . مومی الیه اول ائاده سئلنه نک

تکثری مناسبه مملکت شو حال مذلتدن استخلاصی ضمنده
تشکیل اولنان بر جمعیت اعضاسندن اولمغله بو خصوصه پک چوق
صرف افکار و نهایت هر بر شخص لاسبب من الاسباب اجرای
صنعت مقتدر اوله میه جغی وقتلرده کینه بیله جکنی ایش ایشلیدیکی
کونلر حاصلاتندن ارتوب حفظ ایده بیلک اوزره بر اداره تشکیل
اولنورسه تقلیل سئله یه مدارکلی اوله جغی مطالعه ایدرک ذکر
اولنان ادخار صندوقی تشکیل ایلدی . مؤخر ادخی احوال فقراتک
اصلاحه مخصوص دیگر بر جمعیت اعضاسندن بولنان موسیو
فورس معرفتیه ادینبورغده و اوچ سنه صکره لوندرده و بعد
دخی انکلتزه و ایرلانده ده پک چوق ادخار صندوقلری تأسیس
اولمشدر . انکلتزه و ایرلانده ادخار صندوقلرینک اهالی حقنه
کوریلان فوائده و محسناتی اوروپانک ممالک سائره سنده شایع
اوله رق هر بر طرفده و باخصوص فرانسه ده دخی تشکیلنه مباشرت
اولنش ایسده انکلتزه و اسقوجیا ادخار صندوقلرینک توسع
و ترقیسنی مستلزم اولان اصول و نظاماتک بعضلری الی یومناهدا
اکثر ممالک ادخار صندوقلری حقنه اجرا اولنه مامشدر . انکلتزه ده ادخار
صندوقلری معاملاتنه و بونلرک مقصد اصلی دائره سندن چیقاما سنه
پارلمنتو طرفدن متمادیا نظارت اولنوب حتی اتی الذکر ایکی شرط
قبول اولمده انکلتزه و ایرلانده ده ادخار صندوقی تشکیلنه مساعده
کوسترلز . اشبو ایکی شرطک بریسی صندوقک فوائدی اچمه
وضع ایدنلره منحصر اولیق و دیگری رأس اداره سنده بولنان
ذوات تمتع ایتد کدن بشقه خدمتترینه مقابل اجرت اله مامقدر .
نظامات موضوعه لری اقتضا سنجه انکلتزه و ایرلانده ادخار صندوقلری

بشقه صورته استعمال اولنه میه حق مبالغ متراکه بی بانقه لره اعطا
ایدوب بونک ایچون یوزده اوچ غروش اوتوز ایکی پاره فائض الورل
ولازم کلان فائض الی ایده بر حساب اولوب نمقداره بالغ اولور ایسه
سرمایه علاوه قنور . بانقه ل طرفدن بر منوال محرر یوزده اوچ
غروش اوتوز ایکی پاره فائض السدیغی حالده ادخار صندوقلری
کندی مشتری لری نه اوچ غروش اونیدی پاره اعطا و باقی قلان یوزده
اون بش پاره ایله مأمورین و کتبه معاشلرینی تسویه
ایدلر . ادخار صندوقلرینه تجمع ایدن مبالغی بانقه لره تسلیم ایتک
مجبوریت تحتنده اولمیوب رأس اداره ده بولنا لرتراکم ایدن مبالغی
نظامنامه لری نه موافق صورته استدکلی وجهه استعماله
مأذوندرلر . ادخار صندوقلرینه هر بر شخصک سنوی اعطا
ایده جکی مبلغ اوتوز و مجموعی ایکی یوز انگلیز لیراسنی تجاوز
ایده مامک مشروط اولوب بوندن زیاده مبالغ ایچون واضعک فائض
طلبنه حق اوله مز چونکه ادخار صندوقلرینک تشکیلدن مقصد
فقرای اهالی ایچون بر مقدار سرمایه تدارکی اولوب یوخسه اغنیانک
اچقه سنی ایشلمک اولدیغی و ایکوز لیراسی تراکم ایدن بر آدم ایسه
بونو سرمایه ایدرک بر صنعت یا خود تجارتیه سلوک ایده بیله جکی
درکاردر . فقط مبالغ موضوعه سی ایکوز لیرایه واصل اولمش
اولان واضعک اچقه لرینی صندوقدن الدقدن صکره هر سنه
اوتوزردن ایکوز لیرایه قدر تکرار وضع ایده یلورلر .
انکله رده ادخار صندوقلرینک تکرر توسعی حقنده طرف دولتدن
تشویقات متوالیه اجرا اولندیغندن ایشبوتاً سبسات نافع سنه
بسنه تر ایدایمکده در . انگلیز لک روتجه مال سائریه تفوقلرینک

برسی دخی اشبو ادخار صندوقلری اولدیغی جای اشکال دکلدر .
 انکلتزده ادخار صندوقلری تشکیله مباشرت اولدیغی اشاده جنوده
 دخی موسیو فرونگین معرفتیه بر ادخار صندوقی تأسیس اولمش
 ایسه ده نظامات موضوعه سی اقتضای سبجه صندوقه ایقه وضع ایدنلر
 بر سنه مرور ایتمکجه ایقهرنی کیری الهمامسی و مبالغ موضوعه
 صندوقدن الیه حق اولدیغی حالده اوج ای اول جانب اداره یه
 اخبار کیفیت اولمسی مشروط اولوب بوندن مقصد دخی صندوق
 الیدیغی ایقهری وعده ایله اقراض ایتمش و یا خود برایشه باغله مش
 اوله جغندن اصحابنه رد ایده جکی مبالغ مقدارنی بر قاج آی اول
 بیله رکا اکور حرکت ایتمسندن عبارت ایسه ده شرائط مذکوره نك
 واضع ارقنده مشکلاتی ظاهر اولدیغندن جنوه ادخار صندوقی
 انکلتز و فرانسه ده اولدیغی قدر کسب ترقی ایده مامشدر .
 مقدملری بعضی محالرده اشبو جنوه اصولی قبول اولمش ایسه ده
 مؤخرأ وخامتی آکلا شلدیغندن ترك اوله رقی انکلتز و فرانسه
 ادخار صندوقلری نظامانی اتخاذ اولمشدر . اوروپا نك هر بر
 طرفنده سنه بسنه ادخار صندوقلری ترایدا یوب روماده و ایتالیا نك
 سائر شهرلنده و الامانیانك هر طرفنده کک شاد اولمشدر .
 هله فرانسه ده یک چوق اولوب بین الاهی ثروت و سعادت حانك
 ترایدی حقنده تأثیرات عظیمه سی مشاهده اولدیغندن فرانسه ده
 بومثالو تأسیس اولسان اثار نافع نك برنجیسی عد اولمغه شایاندر .
 پارس ادخار صندوقی فرانسه ده تأسیس اولسانلرک برنجیسی اولوب
 ۱۸۱۸ سنه سی تجارت بحریه سیغورطه سی قومانیاسی معرفتیه
 تشکیل اولمشدر . نظامات اساسیه سی لوندزده مرعی اولان

اصوله مطابق اولوب ابتداری پولیتقه جه ظهور ایدن بعض مشکلات ادخار صندوقلرینک فرانسه ده توسع و تکثرینه مانع اولمش ایسه ده صکره لری مشکلات مز بوره بر طرف اوله رق ۱۸۳۰ سنه سی فرانسه ده یالکز اون ایکی ادخار صندوقی موجود ایکن ۱۸۴۶ سنه سنده وقوعبولان تحقیقه اوچبوزاللی الی الی به بالغ اولدیغی اکلاشمددر .

فرانسه ادخار صندوقلری ابتدای تشککلرنده عادتاً تجارت ایچون تشکیل اولسان قومپانیالر صورتنده اولوب حقلرنده قانوناً تجارت شرکتلری کی معامله اولنور ایدی . فقط ادخار صندوقی اعضای شرکتک تمتع ایتمسی ایچون تشکیل اولمش بر شرکت اولوب فقرای اهالینک اقداری نیت خیریه سیله تأسیس قلمش ایدو کندن و بو جهته ائله مقبس اوله میه جغندن مؤخرأ ادخار صندوقلری تجارت شرکتلرینک نائل اوله مدیغی بعض مساعداته مظهر اولوب بوندن بشقه اصحاب خیرات طرفندن وصیت ائله حق مبالغ و سائر هداایات قبولنه دخی طرف دولندن رخصت و یرملکله فرانسه ده ادخار صندوقلری از بروقت ایچنده پک چوق تزايد و ترقی ایدرلک شمدیکی حانده فوق الغایه تحسینه سزا بر درجه اعلایه واصل اولمشددر .

فرانسه ده دوائر بلدییه مجلسلری معرفتیه پک چوق ادخار صندوقی تأسیس اولنوب سائرلرینک اکثریسی دخی مجلس الس مذکوره نظارتی تحشده در . فرانسه ده بر دائر بلدییه طرفندن بر ادخار صندوقی تشکیلی استناد کده کیفیت تجارت نظارتی طرفندن استنداد و صندوقی صورت تشکیلی و نظامات داخلیه سی

و معاملاتى بالاىكه عرض وانها قلمنور . لایكه مذكوره ده
 شركتكم سرمايه سندن حاصل اوله جق تمتع واضعله ویريله جك
 فائضك تأديه سنه كافى اوله من ايسه ازست طرفى داخل
 دائره بر اعانه دفتري اچيله رق جمع اوله جق مبالغايه جبرنقصان
 اوله جنى تعهد اولنور .

(قدرى)

(بقیه سی صکره)

(بعض ذوات طرفندن جمعیه ویریلان هدايا)

سعادتلو خيرالله افندی حضرتلری

خریطه قطعه

۱ بیوک مقیاسده کره مسطحه

۱ اروپا قطعه سی

۱ آسیا قطعه سی

۱ افریقا قطعه سی

۱ امریقا قطعه سی

۱ جزایر بحر محیط قطعه سی

جلد
مصور فرانسزجه غزته طاقی
۳

ترجان دیوان همایون سعادتلو عارفی بك افندی
جلد

۳۲ ۱۷۸۰ دن ۱۸۴۸ سنه سنه قدر اوروپا تاریخی (اسامی مؤلف)

قاپوفیک

وله ایضا

۰۴ اوروپا دیپلوماتلری تاریخی

زه رائلرو

۰۳ خیرات عمومی

هیلوتیوس

۰۳ کلیات

۴۲

طوچی متصرفی سعادتلو راشد پاشا حضرتلری

جلد

لسیونه

۱ اصول هندسه

واتنناق

۱ هندسه

ده دوی

۱ هندسه

غیبور

۴۰ تاریخ طبیعی

قوریه

۱ کلیات

مختلف

۳۰ تیارونامه

قولت سوت

۴ انکله تاریخی

پوشون

۱ فن اخلاق

شکسپیر	کلیات	۱
لاوو	لغات مشکله فرانسویه	۱
آردش	ناپولیون تاریخی	۱
لافونتن	حکایات منظومه	۲
لامارتین	سرائر	۱
وله ایضا	رفائل حکایه سی	۱
آدم سمیت	اقنوموی پولینیک	۱
مونسکیو	کلیات	۱
		۵۲

عزتلو قدری بک افندی

	جلد
تاریخ طبیعی	۴
تاریخ دولت علیه	۱
ابن خلدون مقدمه سی ترجمه سی	۱
اطلس	۱
هندسه	۳
حساب	۱
فرانسزجه علم انشا	۱
حکمت طبیعیہ	۴
انکلتزه تاریخی	۲
قواعد عثمانیه	۱
	۱۹

مکتوبی سرعسکری خلفا سندن عزتو تحسین افندی

جلد

۲ مستظرف ترجمه سی

آمر یقالو مستر ترو بریج

جلد

۳ کلیات لورد یقون

اوچنجی محکمه تجارت رئیس رفعتلو واحان افندی

اسم مؤلف

جلد

۱ علم نباتات میلن ادوارس

۱ علم حیوانات وله ایضا

۱ حکمت طبیعیہ و کیمیا لغت کتابی هوفر

۱ هندسہ رسمیه لامبر

۱ جبرک هندسہ یه تطبیق معادله لری ریتل

۱ فرانسز جه لغت کتابی آقادی

۱ قورین مادام ستائل

۱ نوول قونفیدانس لامارتین

۱ جنویو وله ایضا

۱ اشعار ولپس

۳ علم حساب آمرسون

۱ رفائل لامارتین

هامینی	حکایه	۱
فوره	جبر	۱
والکر	لغت کتابی	۱
لوزاندر	هندسه	۲
سیرود	جبر	۱
ده کیر	حکمت طبیعیہ	۱
رونا	ایتالیانجہ لغت کتابی	۱
شا تو بریان	آتالا	۱
معلوف	ترجمہ و فرانسیزجہ مکالمات	۱
• •	مختصر جبر	۱
فوره	هندسه	۱
بولو	فلسفہ	۱
• •	دولومیث	۱
بو ویصون	علم طب لغت کتابی	۱
ہبسنن	علم طب	۱
قلونہ	ادیات	۵
صافہ	تشریح	۱
• •	فرانسیزجہ و انگریزجہ قواعد لسان	۱
• •	مبادی ہندسہ	۱
• •	تغیر میاہ	۱
سیرود	علم حساب	۱
هودار	بقراطک ترجمہ حالی	۱
• •	انگریزجہ قواعد لسان	۱

(خلاصه پولیتیکه)

سرویش جدولی حقه اداره مصریه ایله جدول قومانیاسی بینده
تکون ایدن منازعاتک فصلی ضمنده حشمتلو فرانسه ایمپراطوری
حضر تتری حکم انتخاب اولمش و کیفیتی بالتدقیق ایمپراطوره
عرض ایتک اوزره فرانسه خارجیہ ناظری طرفدن برقومسیون
تشکیل قلمش اولمغله خصوص مذکورک عهد قریبده
تسویه پذیر اولسی مأمولدر .

مکسیقا ایمپراطوری ارشیدوق مقسایلین حضر تترینک کچنده
فرانسه وانکلتزیه وقوعبولان عزیمتی دولتین مشارالیهما ایله
ممانک جدیدہ سنده اتخاذه لازم کلان تدایری مذاکره ایتک
وباخصوص فرانسه اردوسنک مکسیقا ده دها نقد ر مدت
اقامت ایتسی لازم کله جکئی حشمتلو فرانسه ایمپراطوری حضر تتریلہ
قرارلشد یرمق نیتہ مبنی ایدوکی و مکسیقا ایچون فرانسه دن
ایک یوز میلیون فرانقلق بر استقراض عتدی مصمم بولندیخی
مر وید ر .

انکلتزده پرنس دوغاک تولد ایدن مخدومنک وافتر رسمی مناسبتہ
اجرای شهر این اولمشدر . پرنس مشارالیهک زوجه سی
پرنسس دوغال دانیمارقه قرالنک کریمہ سی اولدیغندن شو
مناسبتہ اہالی طرفدن دانیمارقه حقه زیاده سیلہ میل و مودت
کوسترلشد ر .

باویرا قرالی اوچکون خسته اوله رق وفات ایدوب یرینه
ایکنجی لوبی نامیه اوغلی جلوس ایلشدر . قرال لاحق
اون سکز یاشنده اولوب اوروپا حکمدارلرینک سنأ الك
کوچکدر .

صرب ویوده سی میخائل بک اوتوزسکز یا شنده اولدیغی حالده
وارث حکومت اوله جق اولادی اولدیغندن اسقوبچینا تعیر
اولسان ملت مجلسنده بو کیفیت براق دفعه موقع مذاکره
قولنش وحتی قره طاغ ولادیه سی نیقوله نک ولی عهد تعیین
اولنسی دخی سویلنش ایدی . مشارالیه میخائل بکک شمیدیکی
زوجه سنی تطلیق ایدرک بشقه سنی تزوج ایلک نیتنده اولدیغی
اخبار اخیره دندر .

دانیارقه مسئله سنک حلیچون دولت طرفندن تکلیف اولسان
قرنفراس متارکه اولنامق شرطیه دانیارقه دولتی طرفندن قبول
اولمشدر . بناء علیه محاربه دوام ایدوب عساکر متفقہ فریدریکه
شهرینی حصر و تضییق ایتمکده در .

عساکر مذکوره زوندربورغ شهری اوزرینه دخی پک چوق
طوپ اتمشلر و شهر مذکور مستحکم اولدیغندن و بو وجهه
تغریب اولنسی حقوق ملل قاعده سنه مغایر بولندیغندن
متفقاً شو حرکتی اوروپا غزته لری تقبیح ایلشدر .